

LT

REGLAMENTO DĖL EUROPOS VYKDOMOJO RAŠTO TAIKymo PRAKTINIS VADOVAS

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>

Europos teisminis tinklas
civilinėse ir komercinėse bylose

Įžanga

A smenys ir įmonės turėtų turėti galimybę naudotis savo teisėmis visose valstybėse narėse, neatsižvelgiant į pilietybę ar įsisteigimo vietą.

Abipusio pripažinimo principas yra teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose Europos Sąjungoje pagrindas. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 805/2004 sukurtas neginčytinų reikalavimų Europos vykdomasis raštas. Europos vykdomuoju raštu leidžiama teismo sprendimus, teisminį ginčų sprendimą ir autentiškus dokumentus taikyti visose valstybėse narėse. Europos vykdomuoju raštu panaikinamos tarpinės procedūros (exequatur) valstybėje narėje, kurioje turi būti vykdomas sprendimas.

Komisija siekia šiame praktiniame vadove pateikti rekomendacijas proceso šalims, teisėjams ir advokatams. Tikiuosi, kad šis vadovas padės Jums geriau suprasti Reglamentą Nr. 805/2004 ir bus naudingas tiek piliečiams, tiek bendrovėms.

Pagarbiai

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'J. Barrot', with a long, sweeping horizontal line underneath it.

Europos Komisijos viceprezidentas

Jacques Barrot

Turinys

I. ĮVADAS: EUROPOS TEISMINIS PASAS	6
1. Kas tai yra Europos vykdomasis raštas?	7
2. Kada reikia Europos vykdomojo rašto?	7
3. Alternatyvūs sprendimo, teismo susitarimo ar autentiško dokumento vykdymo užsienyje būdai	7
4. Kokių sprendimų, teisminių susitarimų bei autentiškų dokumentų atžvilgiu galima gauti Europos vykdomąjį raštą?	8
4.1. Taikymas laike	8
4.2. Materialinė taikymo sritis	8
4.3. Geografinė taikymo sritis	8
4.4. Skirtingi sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų mechanizmai	8
II. EUROPOS VYKDOMASIS RAŠTAS BŪSIMIEMS SPRENDIMAMS	12
1. Kokiais atvejais kreditorius gali reikalauti Europos vykdomojo rašto?	13
1.1. Piniginis reikalavimas	13
1.2. Civilinės ir komercinės bylos	13
1.3. Sprendimas	13
1.4. Vykdytas kitoje valstybėje narėje	14
2. Reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti pradedant bylą nagrinėti iš esmės	14
2.1. Privaloma informacija	14
2.2. Bylos iškelimo dokumento ir šaukimo į teismo posėdį įteikimas	15
3. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?	16
3.1. Kokiam teisme	16
3.2. Kaip gauti pažymėjimą	16
3.3. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto	16
4. Sprendimas patvirtinti	16

4.1. Taikymo sritis	16
4.2. Reikalavimas nėra ginčytinas	17
4.3. Sprendimas yra vykdytinas	17
4.4. Jurisdikcija	17
4.5. Papildomi patikrinimai, kai skolininkas nėra išreiškęs aiškaus sutikimo su reikalavimu	17
4.6. Dalinis Europos vykdomasis raštas	19
5. Galimi šalių teisių gynimo būdai	19
5.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų	19
5.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas	20

III. EUROPOS VYKDOMASIS RAŠTAS DĖL JAU PRIIMTŲ SPRENDIMŲ 22

1. Kokiais atvejais kreditorius gali prašyti Europos vykdomojo rašto?	23
1.1. Piniginis reikalavimas	23
1.2. Civilinės ir komercinės bylos	23
1.3. Sprendimas	23
1.4. Vykdytas kitoje valstybėje narėje	24
2. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?	24
2.1. Kokiame teisme	24
2.2. Kaip gauti pažymėjimą	24
2.3. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto	24
3. Sprendimas patvirtinti	24
3.1. Taikymo sritis	24
3.2. Reikalavimas nėra ginčytinas	25
3.3. Sprendimas yra vykdytinas	25
3.4. Jurisdikcija	25
3.5. Papildomi patikrinimai, kai skolininkas nėra išreiškęs aiškaus sutikimo su reikalavimu	26
3.6. Dalinis Europos vykdomasis raštas	28
4. Galimi šalių teisių gynimo būdai	29
4.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų	29

4.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas	29
---	----

IV. AUTENTIŠKI DOKUMENTAI 32

1. Kokiais atvejais kreditorius gali prašyti Europos vykdomojo rašto?	33
1.1. Piniginis reikalavimas	33
1.2. Civilinės ir komercinės bylos	33
1.3. Autentiškas dokumentas	33
1.4. Vykdytas kitoje valstybėje narėje	34
2. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?	34
2.1. Kokioje institucijoje	34
2.2. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto	34
3. Sprendimas patvirtinti	35
3.1. Taikymo sritis	35
3.2. Autentiškas dokumentas yra vykdytinas	35
3.3. Dalinis Europos vykdomasis raštas	35
4. Galimi šalių teisių gynimo būdai	35
4.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų	35
4.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas	36

V. TEISMINIAI SUSITARIMAI 38

1. Kokiais atvejais kreditorius gali prašyti Europos vykdomojo rašto?	39
1.1. Piniginis reikalavimas	39
1.2. Civilinės ir komercinės bylos	39
1.3. Teisminis susitarimas	39
1.4. Vykdytas kitoje valstybėje narėje	40
2. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?	40
2.1. Kokiame teisme	40
2.2. Kaip gauti pažymėjimą	40

2.3. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto	40
3. Sprendimas patvirtinti	40
3.1. Taikymo sritis	40
3.2. Teisminis susitarimas yra vykdytinas	41
3.3. Dalinis Europos vykdomasis raštas	41
4. Galimi šalių teisių gynimo būdai	41
4.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų	41
4.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas	41

VI. EUROPOS VYKDOMUOJU RAŠTU PRIPAŽINTO SPRENDIMO, AUTENTIŠKO DOKUMENTO AR TEISMINIO SUSITARIMO VYKDYMAS.44

1. Kompetentingas teismas ar institucija	45
2. Dokumentai, kuriuos turi pateikti ieškovas	45
3. Vykdančiosios institucijos	46
4. Vykdyimo apribojimai	46

1 PRIEDAS. TEISMO SPRENDIMŲ MATRICA	48
---	----

2 PRIEDAS. TRUMPAS EVR PROCEDŪROS APRAŠYMAS	50
---	----

► I. IVADAS: EUROPOS TEISMINIS PASAS

1. Kas tai yra Europos vykdomasis raštas?

Europos vykdomasis raštas – tai pažymėjimas, pridedamas prie sprendimo, teismo susitarimo arba autentiško dokumento, kuris leidžia tokį sprendimą, susitarimą ar dokumentą laisvai platinti Europos Sąjungoje. Tokiu būdu šis pažymėjimas tampa sprendimų, susitarimų bei autentiškų dokumentų Europos teisminiu pasu.

2. Kada reikia Europos vykdomojo rašto?

Europos vykdomojo rašto reikia norint užtikrinti, kad valstybėje narėje būtų vykdomas kitoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, teisme patvirtintas ar sudarytas susitarimas arba joje parengtas autentiškas dokumentas, susijęs su neginčytiniais reikalavimais.¹

Gavus Europos vykdomąjį raštą, nereikia gauti vykdomumo patvirtinimo toje valstybėje narėje, kurioje siekiama sprendimo, teismo susitarimo ar autentiško dokumento vykdymo.

¹ Sprendimo dėl neginčytino reikalavimo galima siekti pasinaudojant nacionalinėje teisėje numatytais civilinio proceso galimybėmis. Tačiau būtina pažymėti, kad nuo 2008 m. gruodžio 12 d. galima naudotis bendra procedūra, nustatyta 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1896/2006, nustatančiame Europos mokėjimo įsakymo procedūrą (OL L 399, 2006 12 30, p. 1). Jeigu pavyksta gauti Europos mokėjimo įsakymą, šis įsakymas tampa automatiškai vykdytinas, ir nereikia nei vykdomumo patvirtinimo, nei Europos vykdomojo rašto pažymėjimo. Be to, jei reikalavimas neviršija 2 000 eurų sumos, sprendimas, priimtas pagal Europos ieškinų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (žr. 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 861/2007, nustatantį Europos ieškinų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (OL L 199, 2007 7 31, p. 1)), yra taip pat automatiškai vykdytinas, nereikalaujant nei vykdomumo patvirtinimo, nei Europos vykdomojo rašto pažymėjimo.

3. Alternatyvūs sprendimo, teismo susitarimo ar autentiško dokumento vykdymo užsienyje būdai

Bendrijos lygmeniu yra du būdai, kaip galima bandyti užtikrinti sprendimo, teismo susitarimo ar autentiško dokumento vykdymą. Kreditorius, kuris siekia užtikrinti sprendimo, teismo susitarimo ar autentiško dokumento vykdymą užsienyje, gali nuspręsti:

- gauti Europos vykdomąjį raštą valstybėje narėje, kurioje paskelbiamas (parengiamas) sprendimas, teisminis susitarimas ar autentiškas dokumentas arba
- gauti vykdomumo patvirtinimą toje valstybėje narėje, kurioje siekiama užtikrinti vykdymą, remiantis exequatur procedūra, nustatyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo („Briuselis I“)².

Pasirinkdamas vieną iš dviejų nurodytų būdų, kaip siekti vykdymo užsienyje, kreditorius turėtų atsižvelgti į tai, kad Europos vykdomasis raštas leidžia jam užsitikrinti greitą ir veiksmingą vykdymą, neįtraukiant vykdančiosios valstybės narės teismų į ilgus ir daug kainuojančius formalumus, susijusius su vykdomumo patvirtinimu pagal Reglamentą (EB) Nr. 44/2001 nustatytą exequatur procedūrą. Kita vertus, jis privalo suprasti, kad Europos vykdomąjį raštą galima gauti tik dėl neginčytinų reikalavimų ir kad toks raštas bus išduotas tik įvykdžius tam tikras sąlygas.

² OL L 12, 2001 1 16, p. 1.

4. Kokių sprendimų, teisminių susitarimų bei autentiškų dokumentų atžvilgiu galima gauti Europos vykdomąjį raštą?

4.1. Taikymas laike

Europos vykdomąjį raštą galima gauti po 2005 m. sausio 21 d., o Bulgarijos ir Rumunijos atveju – po 2007 m. sausio 1 d. paskelbtų sprendimų, patvirtintų ar sudarytų teisminių susitarimų bei parengtų autentiškų dokumentų atžvilgiu.

4.2. Materialinė taikymo sritis

Sprendimas, teisminis susitarimas ar autentiškas dokumentas, kuris turi būti pripažintas Europos vykdomuoju raštu, privalo būti susijęs su neginčytinu reikalavimu civilinėse arba komercinėse bylose. Tai gali apimti ir išlaikymo prievolės.

4.3. Geografinė taikymo sritis

Europos vykdomąjį raštą galima gauti dėl sprendimų, teisminių susitarimų ir autentiškų dokumentų, kurie bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje narėje, išskyrus Daniją, buvo paskelbti, sudaryti, patvirtinti ar parengti teismo arba teisme, arba kompetentingos institucijos.

4.4. Skirtingi sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų mechanizmai

Europos vykdomojo rašto pažymėjimas išduodamas kreditoriui paprašius. Europos vykdomojo rašto gavimo procedūra skiriasi priklausomai nuo to, ar pažymėjimas prašomas dėl:

- būsimo sprendimo (galite iškart pereiti prie toliau pateikto II punkto);
- jau priimto sprendimo (galite iškart pereiti prie toliau pateikto III punkto);
- autentiško dokumento (galite iškart pereiti prie toliau pateikto IV punkto);
- teismo susitarimo (galite iškart pereiti prie toliau pateikto V punkto).

II ir III punktuose išdėstytos procedūros gali taip pat būti mutatis mutandis taikomos sprendimams, priimtiems po Europos vykdomuoju raštu pripažintų teismo sprendimų, susitarimų ar autentiškų dokumentų užginčijimo (žr. 3 str. 2 dalį).

Europos vykdomaisiais raštais pripažintų sprendimų, autentiškų dokumentų bei teisminių susitarimų vykdymas nagrinėjamas toliau pateiktame VI punkte.

Sąvoka „civilinės arba komercinės bylos“

Pagal nusistovėjusią Europos Teisingumo Teismo praktiką, sąvokai „civilinės ir komercinės bylos“ turi būti suteikta nepriklausoma reikšmė, kylanti iš atitinkamų Bendrijos teisės aktų tikslų ir struktūros bei bendrųjų principų, kuriais grindžiama nacionalinių teisinių sistemų visuma (sprendimas LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG prieš Eurocontrol, C-29/76, Rink. 1976, 1541). Teisingumo Teismas konstatavo, kad sprendžiant, ar ginčas yra civilinio ir komercinio pobūdžio, svarbūs du elementai:

- ginčo dalykas ir
- susijusių šalių santykių pobūdis.

Kalbėdamas konkrečiai apie ieškinius, kuriuose bent vien iš šalių yra valdžios institucija, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad byla nėra civilinė ar komercinė, jei joje sprendžiamas valdžios institucijos ir privataus asmens ginčas dėl tos institucijos veiksmų vykdančioms viešuosius įgaliojimus. Taigi Teisingumo Teismas daro skirtumą tarp *acta iure imperii*, kurių neapima sąvoka „civilinės ar komercinės bylos“ ir *acta iure gestionis*, kurie, priešingai, patenka į šią sąvoką. Praktikoje *acta iure imperii* ir *acta iure gestionis* nėra lengva atskirti. Toliau pateikiamos Teisingumo Teismo praktikoje nurodytos gairės.

Sprendime Eurocontrol Teisingumo Teismas konstatavo, kad tarptautine sutartimi sukurtos valdžios institucijos reikalavimas, kuriuo siekiama iš privačios šalies išieškoti mokestį už jos įrangos bei paslaugų naudojimą, kai toks naudojimas buvo privalomas ir mokestis buvo nustatytas vienašališkai, nėra civilinė arba komercinė byla.

Sprendime Rüffer (C-814/79 Nyderlandai prieš Rüffer; Rink. 1980, 3807) Teisingumo Teismas nusprendė, kad valdžios institucijos ieškinio, kuriuo į teismą paduotas laivo savininkas, siekiant išieškoti sudužusio laivo liekanų šalinimo išlaidas, taip pat negalima laikyti civiline arba komercine byla.

Sprendime Sonntag (byla C-172/91, Rink. 1993, I-1963) Teisingumo Teismas nusprendė priešingai, t. y. kad civilinis ieškinys dėl kompensacijos už baudžiamąją veika sukeltą asmens sužalojimą yra civilinio pobūdžio. Tačiau tokio pobūdžio ieškinys nepatenka į sąvokos „civilinės arba komercinės bylos“ taikymo sritį, jei žalos kaltininkas laikytinas valdžios institucija, kuri įgyvendino savo viešuosius įgaliojimus (tuo atveju, mokinius prižiūrintis mokytojas nebuvo priskirtas asmenims „vykdantiems viešuosius įgaliojimus“).

- ■ ■ Sprendime Gemeente Steenberg (byla C-271/00, Rink. 2002, I-10489) Teisingumo Teismas konstatavo, kad sąvoka „civilinės bylos“ apima regresinį ieškinį, kuriuo viešojoji institucija iš asmens, kuriam taikoma privatinė teisė, siekia išieškoti sumas, kurias ji kaip socialinę paramą išmokėjo to asmens buvusiam sutuoktiniui bei vaikui, su sąlyga, kad to ieškinio pagrindas bei su jo pateikimu susijusios išsamios taisyklės yra reguliuojamos įprastinės teisės normomis dėl išlaikymo prievolių. Jei regresinis ieškinys grindžiamas nuostatomis, kuriomis įstatymų leidėjai perdavė viešajai institucijai tam tikrus savo įgaliojimus, to ieškinio negalima laikyti civiline byla.

Sprendime Préservatrice foncière (byla C-266/01, Rink. 2003, I-4867), Teisingumo Teismas konstatavo, kad sąvoka „civilinės ar komercinės bylos“ apima reikalavimus, kuriais valstybė siekia, kad privatinės teisės reguliuojamo asmens atžvilgiu būtų įvykdytas privatinės teisės numatytas garantinis susitarimas, sudarytas siekiant leisti trečiajam asmeniui teikti tos valstybės reikalaujamą ir apibrėžtą garantiją tiek, kiek teisinis kreditoriaus ir garantijos teikėjo santykis pagal garantinį susitarimą nenumato, kad valstybė įgyvendins įgaliojimus, viršijančius tuos, kurie egzistuoja pagal privačių asmenų santykius reglamentuojančias taisykles.

Sprendime Frahuil prieš Assitalia (byla C-265/02, Rink. 2004, I-1543) buvo nuspręsta, kad, jei ieškinį teisinės subrogacijos būdu prieš importuotoją, kuris turėjo sumokėti muitus, pareiškia garantijos davėjas, kuris tuos mokesčius sumokėjo muitinei vykdydamas garantinį susitarimą, kuriuo jis įsipareigojo muitinei garantuoti, kad atitinkamus muitus sumokės ekspeditorius, kuriam pagrindinis skolininkas iš pradžių pavedė sumokėti skolą, toks ieškinys turi būti laikomas patenkančiu į „civilinių ir komercinių bylų“ sąvoką.

Galiausiai, sprendime Lechouritou, (byla C-292/05, Rink. 2007, I-1519) Teisingumo Teismas patvirtino, kad regresinis ieškinys dėl nuostolių ar žalos, kurią karo metu sukėlė valstybės kariuomenė, nepatenka į „civilinių bylų“ sąvoką. ■

► **II. EUROPOS
VYKDOMASIS
RAŠTAS BŪSIMIEMS
SPRENDIMAMS**

Kreditorius gali reikalauti Europos vykdomojo rašto pažymėjimo dėl sprendimo, kuris bus priimtas, tiek teismo proceso pradžioje, tiek ir bet kurio teismo proceso momentu. Kai rašto prašoma teismo proceso pradžioje, galima jo pareikalauti teismui pateikiamame pareiškimе (t. y. bylos iškėlimo dokumente).

1. Kokiais atvejais kreditorius gali reikalauti Europos vykdomojo rašto?

1.1. Piniginis reikalavimas

Ginčo objektu esantis reikalavimas privalo būti reikalavimas sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs (žr. 4 straipsnio 2 dalį).

1.2. Civilinės ir komercinės bylos

- Reikalavimas turi būti susijęs su civiliniais ar komerciniais reikalais.

Dėl sąvokos „civilinės ar komercinės bylos“ žr. pirmiau pateiktą 1.4.2 punktą.

- Europos vykdomojo rašto negalima gauti bylose dėl:
 - pajamų, muitinių, administracinių klausimų arba valstybės atsakomybės už veiksmus ir aplaidumą vykdant valstybės įgaliojimus (acta iure imperii).
 - fizinių asmenų statuso arba teisnumo ir veiksnumo, nuosavybės teisių, susijusių su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu;

Sprendimų šiais klausimais pripažinimas arba vykdymas reguliuojamas kituose galiojančiuose Bendrijos dokumentuose (pavyzdžiui, žr. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo)³ arba dar nėra reguliuojamas Bendrijos teisėje.

- bankroto, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesų, teisminių priemonių, kompromisinių susitarimų ir panašių procesų;

Sprendimų dėl nemokumo pripažinimą bei vykdymą reguliuoja Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų⁴.

- socialinės apsaugos;
- ir arbitražo.

Šiuo metu šio klausimo Bendrijos teisė nereglamentuoja.

1.3. Sprendimas

Europos vykdomojo rašto galima reikalauti dėl sprendimų, t. y. bet kokio valstybės narės teisme paskelbto sprendimo, nepaisant to, kaip jis įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar vykdomąjį raštą, taip pat teismo pareigūno nutarimą dėl su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų ar sąnaudų (žr. 4 straipsnio 1 dalį).

³OL L 338, 2003 m. gruodžio 23 d., p. 1.

⁴OL L 160, 2000 m. birželio 30 d., p. 1.

1.4. Vykdymas kitoje valstybėje narėje

Europos vykdomojo rašto pažymėjimo galima reikalauti siekiant sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje. Tačiau tarptautinio pobūdžio įrodyti neprivaloma. Visų pirma, nereikalaujama, kad vienos iš šalių buveinė ar nuolatinė gyvenamoji vieta būtų užsienyje, ir neprivaloma įrodyti, kad sprendimas bus įvykdytas užsienyje. Žinoma, pažymėjimas galiausiai bus naudingas tik tuo atveju, jei sprendimas bus įvykdytas kitoje valstybėje narėje.

2. Reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti pradedant bylą nagrinėti iš esmės

Kreditorius, pageidaujantis gauti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, turi užtikrinti, kad būtų įvykdyti toliau nurodyti procedūriniai reikalavimai. Visų pirma, dokumentas, kuriuo pradedama nagrinėti bylą iš esmės, turi būti įteiktas skolininkui ir jame privalo būti pateikta nurodyta skolininkui skirta informacija:

2.1. Privaloma informacija

Skolininkui turi būti pateikta Reglamento 16 bei 17 straipsniuose nurodyta informacija, t. y.

2.1.1. Reikiama informacija apie reikalavimą (16 str.)

Dokumente, kuriuo pradedama bylą nagrinėti iš esmės, turi būti nurodyta:

- šalių pavardės ir adresai;

- reikalavimo suma;
- jei reikalavime numatytos palūkanos: palūkanų norma ir laikotarpis, už kurį numatytos palūkanos, jei pagal valstybės narės, kurioje priimtas sprendimas, teisės aktus prie pagrindinės sumos nėra automatiškai pridedamos įstatymų numatytos palūkanos;
- reikalavimo priežasties paaiškinimas.

2.1.2. Reikiama informacija apie reikalavimui užginčyti būtinus procedūrinius veiksmus (17 str.)

Be to, skolininkas privalo būti informuotas apie reikalavimui užginčyti reikiamus procedūrinius veiksmus.

Ši informacija gali būti pateikta bylos iškėlimo dokumente arba pridėta papildomame dokumente. Ją taip pat galima pateikti vėlesniuose šaukimuose į teismo posėdį.

Pateikiamoje informacijoje turi būti nurodyta:

- procedūriniai reikalavimai ieškiniai užginčyti, įskaitant laikotarpį reikalavimui užginčyti raštu arba teismo posėdžio laiką (priklausomai nuo to, kas tinka);
- institucijos, kuriai reikia atsakyti arba į kurią atvykti (priklausomai nuo to, kas tinka), pavadinimas ir adresas;
- ar teisininko atstovavimas yra būtinas;
- prieštaravimo nebuvimo ar neatvykimo pasekmės, ypač, kai tinka, galimybė, kad teismo sprendimas gali būti priimamas ar vykdomas skolininko nenaudai, ir atsakomybė už bylinėjimosi išlaidas.

2.2. Bylos iškėlimo dokumento ir šaukimo į teismo posėdį įteikimas

Bylos iškėlimo dokumentas, taip pat visi šaukimai į teismo posėdį turi būti įteikiami reglamento pripažintu būdu⁵. Priimtini įteikimo būdai yra nurodyti 13 ir 14 straipsniuose. Iš esmės, yra du galimi įteikimo būdai: įteikimas su skolininko gavimo patvirtinimu (13 str.) arba įteikimas be skolininko gavimo patvirtinimo (14 str.).

2.2.1. Įteikimas su skolininko arba skolininko atstovo gavimo patvirtinimu

Įteikimo su gavimo patvirtinimu būdai nurodyti 13 straipsnyje. Šiame straipsnyje galima rasti išsamų šių būdų sąrašą.

Apibendrinant, minėti būdai yra tokie:

- įteikimas asmeniškai, skolininkui pasirašant gavimo patvirtinimą;
- dokumentą įteikusio kompetentingo asmens pareiškimas, kad skolininkas gavo dokumentą arba be jokio teisinio pagrindo atsisakė jį priimti⁶;
- įteikimas paštu, kai skolininkas patvirtina, jog gavo dokumentą;
- įteikimas elektroninėmis priemonėmis, skolininkui pasirašant gavimo patvirtinimą.

⁵ Jei įteikti dokumentą reikia kitoje valstybėje narėje, dokumentai turi būti perduoti tai kitai valstybei narei, vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (OL L 324, 2007 12 10, p. 79).

⁶ Visų pirma, žr. Tarybos reglamento 1393/2007 8 str. dėl teisės atsisakyti priimti įteikiamą dokumentą.

2.2.2. Įteikimas be skolininko arba skolininko atstovo gavimo patvirtinimo

Skolininkui šaukimas gali būti įteiktas ir vienu iš įteikimo be gavimo patvirtinimo būdų, nurodytų 14 straipsnyje. Šie metodai gali būti naudojami tik tuomet, kai skolininko adresas tiksliai žinomas. Jie neapima jokių fiktyvaus įteikimo formų (pvz., įteikimo prokurorui, pranc. remise au parquet).

Apibendrinant, minėti būdai gali būti įgyvendinami:

- skolininko adresu asmeniškai įteikiant asmenims, gyvenantiems tame pačiame namų ūkyje, kaip ir skolininkas, arba jame dirbantiems; kai skolininkas yra savarankiškai dirbantis asmuo arba juridinis asmuo, skolininko darbo patalpose asmeniškai įteikiant jam dirbantiems asmenims;

Tokiais atvejais įteikimas turi būti patvirtintas:

- gavimo patvirtinimu, kurį pasirašo asmuo, kuriam šaukimas buvo įteiktas arba
- šaukimą įteikusio asmens pasirašytu dokumentu, nurodančiu naudotą įteikimo būdą, įteikimo datą, taip pat asmens, kuriam buvo įteikta, pavardę bei jo santykį su skolininku.
- paliekant dokumentą skolininko pašto dėžutėje, pašto skyriuje arba kompetentingoje valdžios institucijoje.

Paliekant dokumentą pašto skyriuje arba kompetentingoje valdžios institucijoje, į skolininko pašto dėžutę reikia įdėti rašytinį pranešimą, aiškiai nurodantį teisinį dokumento pobūdį arba kad įteikiamas pranešimas turi teisinį poveikį ir pradeda skaičiuoti laiką iki nustatyto termino.

Tokiais atvejais įteikimą reikia patvirtinti šaukimą įteikusio asmens pasirašytu dokumentu, nurodančiu naudotą įteikimo būdą, įteikimo datą, taip pat asmens, kuriam buvo įteikta, pavardę bei jo santykį su skolininku.

- įteikiant paštu be gavimo patvirtinimo, kai skolininko adresas yra valstybėje narėje, kurioje byla nagrinėjama iš esmės arba
- elektroninėmis priemonėmis, automatiškai patvirtinančiomis apie pristatymą, jei skolininkas iš anksto aiškiai sutiko su šiuo įteikimo būdu.

3. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?

3.1. Kokiam teisme

Prašymas gauti Europos vykdomąjį raštą turi būti adresuojamas kompetentingai kilmės valstybės narės valdžios institucijai. Praktiškai tai yra teismas, nagrinėjantis bylą iš esmės.

3.2. Kaip gauti pažymėjimą

Prašymas turi būti pateiktas pagal nacionalinės teisės aktus, galiojančius atitinkamame nacionaliniame teisme.

3.3. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto

Prašymą galima pateikti bet kuriuo metu pradedant procesą arba proceso metu.

4. Sprendimas patvirtinti

Išduodamas Europos vykdomąjį raštą, teismas užpildo standartinę I priede pateiktą formą.

Tai darydamas, teismas privalo patikrinti šiuos dalykus:

4.1. Taikymo sritis

Teismas privalo įsitikinti, kad

4.1.1. Reikalavimas yra susijęs su civilinio ar komercinio pobūdžio klausimu

Žr. pirmiau pateiktą II.1.2 punktą.

4.1.2. Reikalaujama sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs

Žr. pirmiau pateiktą II.1.1 punktą.

Europos vykdomojo rašto pažymėjimas taip pat gali apimti su teismo procesu susijusių išlaidų, įtrauktų į sprendimą, sumą, jei skolininkas pagal kilmės valstybės narės teisės aktus konkrečiai neprieštaravo jo įpareigojimui apmokėti tokias išlaidas teismo proceso metu (žr. 7 str.).

4.2. Reikalavimas nėra ginčytinas

Reikalavimas laikomas neginčytinu tokiose situacijose:

4.2.1. kai skolininkas akivaizdžiai su juo sutiko, pripažindamas skolą (žr. 3 straipsnio 1 dalies a punktą).

4.2.2. teismo bylos nagrinėjimo metu, atsižvelgiant į atitinkamus procedūrinius reikalavimus pagal kilmės valstybės narės teisės aktus, skolininkas niekada jam neprieštaravo (žr. 3 straipsnio 1 dalies b punktą);

Jei skolininkas niekada neprieštaravo reikalavimui, teismas privalo įsitikinti, ar šis tylėjimas arba neveikimas gali būti laikomas tyliu sutikimu su reikalavimu pagal kilmės valstybės narės įstatymus. Tipiški tokios situacijos pavyzdžiai yra sprendimai už akių ir vykdomieji raštai dėl apmokėjimo.

4.2.3. skolininkas nedalyvavo ar jam nebuvo atstovaujama teismo posėdyje, susijusiame su šiuo reikalavimu po to, kai teismo proceso metu iš pradžių prieštaravo reikalavimui, su sąlyga, kad toks elgesys prilygsta tyliam sutikimui su reikalavimu arba faktais, kreditoriaus pareikštais pagal kilmės valstybės narės teisės aktus (žr. 3 straipsnio 1 dalies c punktą).

Tokia situacija susiklosto, kai skolininkas dalyvavo procese ir prieštaravo reikalavimui, bet daugiau nepasirodė arba daugiau nebuvo atstovaujamas vėlesniame posėdyje dėl reikalavimo. Be to, teismas privalo patikrinti, ar atsakovo elgesį galima laikyti tyliu reikalavimų arba faktų pripažinimu pagal kilmės valstybės narės teisės aktus.

4.3. Sprendimas yra vykdytinas

Sprendimas, kuris bus pripažintas Europos vykdomuoju raštu, privalo būti vykdytinas. Tačiau patvirtinimo pažymėjimas taip pat gali būti išduotas, kai sprendimas yra preliminariai vykdytinas.

4.4. Jurisdikcija

4.4.1. Draudimo bylos

Kai sprendimas turi būti priimamas draudimo byloje, teismas privalo įsitikinti, kad sprendimas neprieštarauja jurisdikcijos taisyklėms, išdėstytoms Reglamento (EB) Nr. 44/2001 II skyriaus 3 skirsnyje.

4.4.2. Išimtinė jurisdikcija

Jei sprendimas, kuris bus priimtas, yra susijęs su in rem teisėmis arba nekilnojamojo turto teisėmis, tam tikrais bendrovių teisės aspektais, viešaisiais registras, pramoninės nuosavybės teisėmis, vykdymu, kuriam Reglamento 44/2001 22 straipsnyje nustatytos specialiosios jurisdikcijos taisyklės, teismas privalo patikrinti, ar sprendimas neprieštarauja toms taisyklėms.

4.5. Papildomi patikrinimai, kai skolininkas nėra išreiškęs aiškaus sutikimo su reikalavimu

Jei skolininkas nėra išreiškęs aiškaus sutikimo su reikalavimu, t. y. 4.2.2 ir 4.2.3 punktuose aprašytais atvejais, teismas privalo patikrinti:

4.5.1. Jurisdikcija

Jeigu sprendimas, kuris bus priimtas, yra susijęs su vartojimo sutartimi ir yra priimamas vartotojo nenaudai, teismas privalo patikrinti, ar vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kurioje įsikūręs teismas, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 44/2001 59 straipsnyje.

4.5.2. Minimalūs reikalavimai

Teismas privalo patikrinti:

4.5.2.1. Dokumento dėl bylos iškėlimo ar kvietimo į teismo posėdį įteikimas

Skolininkas informuotas, vadovaujantis 13–15 straipsniais (žr. pirmiau išdėstytus 2.2.1 ir 2.2.2 punktus).

Jeigu bylos iškėlimo dokumentas arba šaukimas į teismo posėdį nebuvo įteiktas skolininkui pagal 13 ar 14 straipsnį, teismas vis tiek gali pripažinti sprendimą Europos vykdomuoju raštu, jeigu skolininkas savo elgesiu teismo procese įrodo, kad jis asmeniškai gavo dokumentą, kuris buvo įteiktas tinkamu laiku, kad būtų galima pasirošti gynybai (žr. 18 straipsnio 2 dalį).

4.5.2.2. Privalomas skolininko informavimas

Skolininkui buvo tinkamai suteikta informacija, nurodyta 16 ir 17 straipsniuose (žr. pirmiau pateiktus 2.1.1 ir 2.1.2 punktus).

Jei minimalūs įteikimo bei informacijos teikimo reikalavimai nebuvo patenkinti, tokį neatitikimą galima ištaisyti, ir teismas gali išduoti pažymėjimą, jei toliau situacija klostosi taip:

- sprendimas skolininkui pateikiamas laikantis reikalavimų, išdėstytų 13 ir 14 straipsniuose, ir
- skolininkas turi galimybę užginčyti teismo sprendimą jį išsamiai peržiūrint, o teismo sprendime arba kartu su juo skolininkui buvo pateikta atitinkama informacija apie šiam užginčijimui būtinus procedūrinius reikalavimus, įskaitant institucijos, kurioje jis turi būti pateiktas, pavadinimą ir adresą, ir, kai tinka, tam skirtą laikotarpį ir
- skolininkas pagal atitinkamus procedūrinius reikalavimus neužginčija teismo sprendimo.

Be to, jei bylos iškėlimo dokumentas arba šaukimas į teismo posėdį nebuvo įteiktas pagal 13 arba 14 straipsnį, teismas gali vis tiek išduoti patvirtinimą, jeigu skolininkas savo elgesiu teismo procese įrodo, kad jis asmeniškai gavo dokumentą, kuris buvo įteiktas tinkamu laiku, kad būtų galima pasirošti gynybai.

4.5.2.3. Peržiūra išimtiniais atvejais (19 str.)

Valstybė narė, kurioje yra sprendimą paskelbęs teismas, privalo pasiūlyti skolininkui kreiptis su prašymu peržiūrėti sprendimą, kai:

- bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas arba, kai tinka, šaukimas į teismo posėdį buvo įteiktas vienu iš 14 straipsnyje numatytų būdų ir
 - ne dėl skolininko kaltės dokumentas buvo įteiktas netinkamu laiku, nesuteikiant jam galimybės pasirošti gynybai arba
- užginčyti reikalavimą skolininkui sutrukdė force majeure aplinkybės arba kai jis to negalėjo padaryti dėl nepaprastų aplinkybių, susidariusių ne dėl jo kaltės.

4.6. Dalinis Europos vykdomasis raštas

Jei pirmiau išdėstytus pripažinimo reikalavimus atitinka tik tam tikros pripažintino teismo sprendimo dalys, teismas gali išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą tik toms dalims (žr. 8 str.).

5. Galimi šalių teisių gynimo būdai

5.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų

5.1.1. Kai Europos vykdomąjį raštą atsisakoma išduoti dėl minimalių įteikimui taikomų reikalavimų nesilaikymo (18 straipsnio 1 dalis)

Jei teismas atsisakė išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą dėl netinkamo bylos iškėlimo dokumento arba šaukimo į teismo posėdį įteikimo pagal 13 ar 14 str. arba dėl netinkamo informacijos teikimo pagal 16 ar 17 str., toks minimalių reikalavimų nesilaikymas gali būti ištaisytas, ir ieškovas gali iš naujo kreiptis dėl Europos vykdomojo rašto į teismą, kuris priėmė sprendimą, jeigu:

- sprendimas skolininkui pateikiamas laikantis reikalavimų, išdėstytų 13 ir 14 straipsniuose, ir
- skolininkas turi galimybę užginčyti teismo sprendimą jį išsamiai peržiūrint, o teismo sprendime arba kartu su juo skolininkui buvo pateikta atitinkama informacija apie šiam užginčijimui būtinas procedūras

nius reikalavimus, įskaitant institucijos, kurioje jis turi būti pateiktas, pavadinimą ir adresą, ir, kai taikoma, tam skirtą laikotarpį ir

- skolininkas pagal atitinkamus procedūrinius reikalavimus neužginčia teismo sprendimo.

Jeigu šie reikalavimai patenkinami, teismas gali išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą.

5.1.2. Kai Europos vykdomąjį raštą atsisakoma išduoti dėl kitų priežasčių

Ieškovas turi dvi galimybes:

- apskųsti sprendimą neišduoti Europos vykdomojo rašto, jeigu tokią galimybę numato nacionalinės teisės aktai;
- arba siekti, kad sprendimas būtų įvykdytas kitoje valstybėje narėje, remiantis exequatur procedūra, nustatyta Reglamente 44/2001.

5.1.3. Kai Europos vykdomajame rašte yra klaidų

Jeigu tarp sprendimo ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, ieškovas gali kreiptis į pažymėjimą išdavusį teismą, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Ieškovas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

5.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas

Iš esmės, apskūsti Europos vykdomojo rašto pažymėjimo išdavimo negalima (žr. 10 straipsnio 4 dalį).

Tačiau kilmės valstybėje narėje arba vykdančiojoje valstybėje narėje egzistuoja toliau nurodytos galimybės.

5.2.1. Ką skolininkas gali daryti kilmės valstybėje narėje

Valstybėje narėje, kurioje paskelbtas sprendimas, skolininkas gali imtis tokių veiksmų:

5.2.1.1. Kai Europos vykdomajame rašte yra klaidų

Jeigu tarp sprendimo ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, skolininkas gali kreiptis į teismą, nagrinėjusį reikalavimą iš esmės, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

5.2.1.2. Kai Europos vykdomasis raštas buvo išduotas akivaizdžiai klaidingai

Jeigu Europos vykdomasis raštas buvo išduotas pažeidžiant reglamente nustatytus reikalavimus, skolininkas gali kreiptis į teismą, nagrinėjusį reikalavimą iš esmės, prašydamas panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą (žr. 10

straipsnio 1 dalies b punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio panaikinimo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

5.2.1.3. Kai sprendimas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas

Jeigu sprendimas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas pagal valstybės narės, kurioje sprendimas buvo paskelbtas, teisės aktus, skolininkas gali kreiptis į sprendimą paskelbusį teismą, prašydamas pažymėjimo dėl nepakankamo ar apriboto vykdomumo (žr. 6 straipsnio 2 dalį). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta IV priede.

5.2.1.4. Apeliacija prieš sprendimą

Skolininkas gali ginčyti sprendimą iš esmės pagal nacionalinę procesinę teisę, galiojančią valstybėje narėje, kurioje buvo paskelbtas sprendimas.

Jeigu užginčyti sprendimo nepavyksta ir apskūstas sprendimas yra vykdytinas, ieškovas gali gauti pakeitimo pažymėjimą, naudodamas V priede pateiktą standartinę formą (žr. 6 straipsnio 3 dalį).

5.2.1.5. Peržiūra išimtiniais atvejais

Skolininkas gali pareikalausti sprendimo peržiūros ypatingais atvejais kompetentingame valstybės narės, kurioje sprendimas buvo paskelbtas, teisme toliau nurodytomis aplinkybėmis (žr. 19 straipsnio 1 dalį):

- bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas arba, kai taikoma, šaukimas į teismo posėdį buvo įteiktas vienu iš 14 straipsnyje numatytų būdų ir
 - ne dėl skolininko kaltės dokumentas buvo įteiktas netinkamu laiku, nesuteikiant jam galimybės pasiruošti gynybai;
- arba
- užginčyti reikalavimą skolininkui sutrukdė force majeure aplinkybės arba kai jis to negalėjo padaryti dėl nepaprastų aplinkybių, susidariusių ne dėl jo kaltės.

Kreipdamasis dėl peržiūros ypatingais atvejais, skolininkas turi veikti nedelsdamas.

Peržiūros procedūra nustatyta nacionalinėje procesinėje teisėje, galiojančioje valstybėje narėje, kurioje buvo paskelbtas sprendimas. Visą informaciją apie peržiūros ypatingais atvejais procedūras pagal 19 str. galima rasti Europos teisminiame atlase civilinėse ir komercinėse bylose (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_lt.htm).

5.2.2. Ką skolininkas gali daryti vykdančiojoje valstybėje narėje

Vykdančiojoje valstybėje narėje skolininkas gali imtis toliau nurodytų veiksmų, nors šios galimybės niekada negali sąlygoti sprendimo peržiūros iš esmės vykdančiojoje valstybėje narėje arba jo pripažinimo Europos vykdomuoju raštu (žr. 21 straipsnio 2 dalį).

5.2.2.1. Atsisakymas vykdyti

Skolininkas turi galimybę kreiptis prašydamas atsisakyti vykdyti sprendimą (žr. 21 str.), jeigu Europos vykdomuoju raštu pripažintas sprendimas

yra nesuderinamas su anksčiau bet kurioje valstybėje narėje ar trečiojoje šalyje priimtu sprendimu, su sąlyga kad:

- ankstesnis teismo sprendimas buvo susijęs su tuo pačiu ieškinio pagrindu ir tomis pačiomis šalimis ir
- ankstesnis teismo sprendimas buvo priimtas vykdančiojoje valstybėje narėje arba patenkina sąlygas, būtinas jam pripažinti vykdančiojoje valstybėje narėje, ir
- kilmės valstybėje narėje teismo proceso metu dėl nesuderinamumo nebuvo ir negalėjo būti prieštaraujama.

5.2.2.2. Vykdomo atidėjimas ar apribojimas

Skolininkas gali kreiptis dėl sprendimo vykdymo atidėjimo ar apribojimo toliau nurodytomis aplinkybėmis (žr. 23 str.):

- skolininkas užginčijo Europos vykdomuoju raštu pripažintą teismo sprendimą, įskaitant prašymą peržiūrėti, kaip apibrėžta 19 straipsnyje, arba
- skolininkas kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo ištaisyimo ar panaikinimo pagal 10 straipsnio nuostatas.

Tokiais atvejais vykdančiosios valstybės narės kompetentingas teismas ar institucija gali:

- apriboti vykdymo procesą iki apsaugos priemonių arba
- teismo sprendimo vykdymą paskelbti sąlyginiu su tokia saugumo sąlyga, kokią jis nustato, arba
- esant nepaprastoms aplinkybėms – atidėti teismo sprendimo vykdymo procesą.

► **III. EUROPOS
VYKDOMASIS
RAŠTAS DĖL
JAU PRIIMTŲ
SPRENDIMŲ**

Kreditorius taip pat gali prašyti Europos vykdomojo rašto pažymėjimo dėl jau priimto sprendimo

1. Kokiais atvejais kreditorius gali prašyti Europos vykdomojo rašto?

1.1. Piniginis reikalavimas

Ginčo objektu esantis reikalavimas privalo būti reikalavimas sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs (žr. 4 straipsnio 2 dalį).

1.2. Civilinės ir komercinės bylos

- Reikalavimas turi būti susijęs su civiliniais ar komerciniais reikalais.
Dėl sąvokos „civilinės ar komercinės bylos“ žr. pirmiau pateiktą I.4.2 punktą.
- Europos vykdomojo rašto negalima gauti bylose dėl:
 - pajamų, muitinių, administracinių klausimų arba valstybės atsakomybės už veiksmus ir aplaidumą vykdant valstybės įgaliojimus (acta iure imperii).
Šiems klausimams EB sutarties 65 straipsnis netaikomas.
 - fizinių asmenų statuso arba teisnumo ir veiksnumo, nuosavybės teisių, susijusių su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu;

Sprendimų šiais klausimais pripažinimas arba vykdymas reguliuojamas kituose galiojančiuose Bendrijos dokumentuose (pavyzdžiui, žr. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo)⁷ arba dar nėra reguliuojamas Bendrijos teisėje.

- bankroto, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesų, teisminių priemonių, kompromisinių susitarimų ir panašių procesų;

Sprendimų dėl nemokumo pripažinimą bei vykdymą reguliuoja Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų⁸.

- socialinės apsaugos;
Šiam klausimui paprastai EB sutarties 65 straipsnis netaikomas.
- ir arbitražo.
Šiuo metu šio klausimo Bendrijos teisė nereglamentuoja.

1.3. Sprendimas

Europos vykdomojo rašto galima reikalauti dėl sprendimų, t. y. bet kokio valstybės narės teisės paskelbto sprendimo, nepaisant to, kaip jis įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar vykdomąjį raštą, taip pat teismo pareigūno nutarimą dėl su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų ar sąnaudų (žr. 4 straipsnio 1 dalį).

⁷OL L 338, 2003 12 23, p. 1.

⁸OL L 160, 2000 6 30, p.1.

Europos vykdomojo rašto galima prašyti tik dėl sprendimų, priimtų po 2005 m. sausio 21 d. (visose valstybėse narėse, išskyrus Rumuniją ir Bulgariją) arba po 2007 m. sausio 1 d. (Rumunijos ir Bulgarijos atveju).

1.4. Vykdytas kitoje valstybėje narėje

Europos vykdomojo rašto pažymėjimo galima reikalauti siekiant sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje. Tačiau tarptautinio pobūdžio įrodyti neprivaloma. Visų pirma, nereikalaujama, kad vienos iš šalių buveinė ar nuolatinė gyvenamoji vieta būtų užsienyje, ir neprivaloma įrodyti, kad sprendimas bus įvykdytas užsienyje. Žinoma, pažymėjimas galiausiai bus naudingas tik tuo atveju, jei sprendimas bus įvykdytas kitoje valstybėje narėje.

2. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?

2.1. Kokiame teisme

Prašymas gauti Europos vykdomąjį raštą turi būti adresuojamas kompetentingai kilmės valstybės narės valdžios institucijai. Iš esmės, tai yra teismas, nagrinėjantis bylą iš esmės.

2.2. Kaip gauti pažymėjimą

Prašymas turi būti pateiktas pagal nacionalinės teisės aktus, galiojančius atitinkamame nacionaliniame teisme.

2.3. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto

Prašymą galima pateikti bet kuriuo metu po sprendimo paskelbimo, atsižvelgiant į tai, kad pastarasis turi būti vykdytinas.

3. Sprendimas patvirtinti

Išduodamas Europos vykdomąjį raštą, teismas užpildo standartinę I priede pateiktą formą.

Tai darydamas, teismas privalo patikrinti šiuos dalykus:

3.1. Taikymo sritis

Teismas privalo įsitikinti, kad:

3.1.1. Reikalavimas yra susijęs su civilinio ar komercinio pobūdžio klausimu

Žr. pirmiau pateiktą III.1.2 punktą.

3.1.2. Reikalaujama sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs

Žr. pirmiau pateiktą III.1.1 punktą.

Europos vykdomojo rašto pažymėjimas taip pat gali apimti su teismo procesu susijusių išlaidų, įtrauktų į sprendimą, sumą, jei skolininkas pagal kilmės valstybės narės teisės aktus konkrečiai neprieštaravo jo įpareigojimui apmokėti tokias išlaidas teismo proceso metu (žr. 7 str.).

3.1.3. Sprendimo data

Jeigu sprendimas priimamas bet kurioje valstybėje narėje, išskyrus Rumuniją ir Bulgariją, sprendimas turi būti paskelbtas ne anksčiau kaip 2005 m. sausio 21 d. Jeigu sprendimas buvo paskelbtas Rumunijoje ar Bulgarijoje, jis privalo būti paskelbtas ne anksčiau kaip 2007 m. sausio 1 d.

3.2. Reikalavimas nėra ginčytinas

Reikalavimas laikomas neginčytinu tokiose situacijose:

3.2.1. kai skolininkas akivaizdžiai su juo sutiko, pripažindamas skolą (žr. 3 straipsnio 1 dalies a punktą).

3.2.2. teismo bylos nagrinėjimo metu, atsižvelgiant į atitinkamus procedūrinius reikalavimus pagal kilmės valstybės narės teisės aktus, skolininkas niekada jam neprieštaravo (žr. 3 straipsnio 1 dalies b punktą);

Jei skolininkas niekada neprieštaravo reikalavimui, teismas privalo įsitikinti, ar šis tylėjimas ar neveikimas gali būti laikomas tyliu sutikimu su reikalavimu pagal kilmės valstybės narės įstatymus. Tipiški tokios situacijos pavyzdžiai yra sprendimai už akių ir vykdomieji raštai dėl apmokėjimo.

3.2.3. skolininkas nedalyvavo arba jam nebuvo atstovaujama teismo posėdyje, susijusiame su šiuo reikalavimu po to, kai teismo proceso metu iš pradžių prieštaravo reikalavimui, su sąlyga, kad toks elgesys prilygsta tyliam sutikimui su reikalavimu ar faktais, kreditoriaus pareikštais pagal kilmės valstybės narės teisės aktus (žr. 3 straipsnio 1 dalies c punktą).

Tokia situacija susiklosto, kai skolininkas dalyvavo procese ir prieštaravo reikalavimui, bet daugiau neatvyko arba daugiau nebuvo atstovaujamas vėlesniame posėdyje dėl reikalavimo. Be to, teismas privalo patikrinti, ar atsakovo elgesį galima laikyti tyliu reikalavimų arba faktų pripažinimu pagal kilmės valstybės narės teisės aktus.

3.3. Sprendimas yra vykdytinas

Sprendimas, kuris bus pripažintas Europos vykdomuoju raštu, yra vykdytinas. Tačiau patvirtinimo pažymėjimas taip pat gali būti išduotas, kai sprendimas yra preliminarai vykdytinas.

3.4. Jurisdikcija

3.4.1. Draudimo bylos

Kai sprendimas priimamas draudimo byloje, teismas privalo įsitikinti, kad sprendimas neprieštarauja jurisdikcijos taisyklėms, išdėstytoms Reglamento (EB) Nr. 44/2001 II skyriaus 3 skirsnyje.

3.4.2. Išimtinė jurisdikcija

Jei sprendimas yra susijęs su in rem teisėmis arba nekilnojamojo turto teisėmis, tam tikrais bendrovių teisės aspektais, viešaisiais registrais, pramoninės nuosavybės teisėmis, vykdymu, kuriam Reglamento 44/2001 22 straipsnyje nustatytos specialiosios jurisdikcijos taisyklės, teismas privalo patikrinti, ar sprendimas neprieštarauja toms taisyklėms.

3.5. Papildomi patikrinimai, kai skolininkas nėra išreiškęs aiškaus sutikimo su reikalavimu

Jei skolininkas nėra išreiškęs aiškaus sutikimo su reikalavimu, t. y. III.3.2.2 ir III.3.2.3 punktuose aprašytais atvejais, teismas privalo patikrinti:

3.5.1. Jurisdikcija

Jeigu sprendimas yra susijęs su vartojimo sutartimi ir yra priimamas vartotojo nenaudai, teismas privalo patikrinti, ar jis buvo paskelbtas valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 44/2001 59 straipsnyje.

3.5.2. Minimalūs reikalavimai

Teismas privalo patikrinti:

3.5.2.1. Dokumento dėl bylos iškėlimo ar šaukimo į teismo posėdį įteikimas

Bylos iškėlimo dokumentas, taip pat visi šaukimai į teismo posėdį turi būti įteikiami reglamento pripažintu būdu⁹. Priimtini įteikimo būdai yra nurodyti 13 ir 14 straipsniuose. Iš esmės, yra du galimi įteikimo būdai: įteikimas su skolininko gavimo patvirtinimu (13 str.) arba įteikimas be skolininko gavimo patvirtinimo (14 str.).

⁹ Jei įteikti dokumentą reikia kitoje valstybėje narėje, dokumentai turi būti perduoti tai kitai valstybei narei, vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (OL L 324, 2007 12 10, p. 79).

3.5.2.1.1. Įteikimas su skolininko arba skolininko atstovo gavimo patvirtinimu

Įteikimo su patvirtinimu apie gavimą būdai yra nurodyti 13 straipsnyje. Šiame straipsnyje galima rasti išsamų šių būdų sąrašą.

Apibendrinant, minėti būdai gali būti įgyvendinami taip:

- įteikimas asmeniškai, skolininkui pasirašant gavimo patvirtinimą;
- dokumentą įteikęs kompetentingo asmens pareiškimas, kad skolininkas gavo dokumentą arba be jokio teisinio pagrindo atsisakė jį priimti¹⁰;
- įteikimas paštu, kai skolininkas patvirtina, jog gavo dokumentą;
- įteikimas elektroninėmis priemonėmis, skolininkui pasirašant gavimo patvirtinimą.

3.5.2.1.2. Įteikimas be skolininko arba skolininko atstovo gavimo patvirtinimo

Skolininkui šaukimas galėjo būti įteiktas ir vienu iš įteikimo be gavimo patvirtinimo būdų, nurodytų 14 straipsnyje. Šie metodai gali būti naudojami tik tuomet, kai skolininko adresas tiksliai žinomas. Jie neapima jokių fiktyvaus įteikimo formų (pvz., įteikimo prokurorui, pranc. remise au parquet).

Apibendrinant, minėti būdai gali būti įgyvendinami:

- skolininko adresu asmeniškai įteikiant asmenims, gyvenantiems tame pačiame name ūkyje, kaip ir skolininkas, arba jame dirbantiems; kai skolininkas yra savarankiškai dirbantis asmuo arba juridinis asmuo,

¹⁰ Visų pirma, žr. Tarybos reglamento 1393/2007 8 str. dėl teisės atsisakyti priimti įteiktą dokumentą.

skolininko darbo patalpose asmeniškai įteikiant jo įdarbintiems asmenims;

Tokiais atvejais įteikimas turi būti patvirtintas:

- gavimo patvirtinimu, kurį pasirašo asmuo, kuriam šaukimas buvo įteiktas, arba
- šaukimą įteikusio asmens pasirašytu dokumentu, nurodančiu naudotą įteikimo būdą, įteikimo datą, taip pat asmens, kuriam buvo įteikta, pavardę bei jo santykį su skolininku.
- paliekant dokumentą skolininko pašto dėžutėje, pašto skyriuje arba kompetentingoje valdžios institucijoje.

Paliekant dokumentą pašto skyriuje arba kompetentingoje valdžios institucijoje, į skolininko pašto dėžutę reikia įdėti rašytinį pranešimą, aiškiai nurodantį teisminį dokumento pobūdį arba kad įteikiamas pranešimas turi teisinį poveikį ir pradeda skaičiuoti laiką iki nustatyto termino.

Tokiais atvejais įteikimas turi būti patvirtintas šaukimą įteikusio asmens pasirašytu dokumentu, nurodančiu naudotą įteikimo būdą, įteikimo datą, taip pat asmens, kuriam buvo įteikta, pavardę bei jo santykį su skolininku.

- įteikiant paštu be gavimo patvirtinimo, kai skolininko adresas buvo valstybėje narėje, kurioje byla nagrinėjama iš esmės, arba
- elektroninėmis priemonėmis, automatiškai patvirtinančiomis apie pristatymą, jei skolininkas iš anksto aiškiai sutiko su šiuo įteikimo būdu.

Jeigu bylos iškėlimo dokumentas arba šaukimas į teismo posėdį nebuvo įteiktas skolininkui pagal 13 ar 14 straipsnį, teismas vis tiek gali pripažinti sprendimą Europos vykdomuoju raštu, jeigu skolininkas savo elgesiu teismo procese įrodo, kad jis asmeniškai gavo dokumentą, kuris buvo įteiktas tinkamu laiku, kad būtų galima pasiruošti gynybai (žr. 18 straipsnio 2 dalį).

3.5.2.2. Privalomas skolininko informavimas

Skolininkui turėjo būti pateikta reglamento 16 bei 17 straipsniuose nurodyta informacija, t. y.

3.5.2.2.1. Reikiama informacija apie reikalavimą (16 str.)

Dokumente, kuriuo pradedama byla nagrinėti iš esmės, turėjo būti nurodyta:

- šalių pavardės ir adresai;
- reikalavimo suma;
- jei reikalavime numatytos palūkanos: palūkanų norma ir laikotarpis, už kurį numatytos palūkanos, jei pagal valstybės narės, kurioje priimtas sprendimas, teisės aktus prie pagrindinės sumos nėra automatiškai pridedamos įstatymų numatytos palūkanos;
- reikalavimo priežasties paaiškinimas.

3.5.2.2.2. Reikiama informacija apie reikalavimui užginčyti būtinus procedūrinius veiksmus (17 str.)

Be to, skolininkas turėjo būti informuotas apie reikalavimui užginčyti reikiamus procedūrinius veiksmus.

Ši informacija galėjo būti pateikta bylos iškėlimo dokumente arba pridėtame papildomame dokumente. Ją taip pat galima pateikti vėlesniuose šaukimuose į teismo posėdį.

Pateikiamoje informacijoje turi būti nurodyta:

- procedūriniai reikalavimai ieškiniui užginčyti, įskaitant laikotarpį reikalavimui užginčyti raštu arba teismo posėdžio laiką (kai tinka);
- institucijos, kuriai reikia atsakyti arba į kurią atvykti, pavadinimas ir adresas (kai tinka);
- ar teisininko atstovavimas yra būtinas;
- prieštaravimo nebuvimo ar neatvykimo pasekmės, ypač, kai taikoma, galimybė, kad teismo sprendimas gali būti priimamas ar vykdomas skolininko nenaudai, ir atsakomybė už teismo proceso išlaidas.

Jeigu bylos iškėlimo dokumentas ar šaukimas į teismo posėdį nebuvo įteiktas skolininkui pagal 13 ar 14 straipsnį ir (arba) skolininkas nebuvo informuotas pagal 16 ir 17 straipsnius, toks minimalių reikalavimų nesilaikymas gali būti ištaisytas, ir teismas gali išduoti Europos vykdomąjį raštą, jei toliau situacija klostosi taip:

- sprendimas skolininkui pateikiamas pagal reikalavimus, išdėstytus 13 ir 14 straipsniuose, ir

- skolininkas turi galimybę užginčyti teismo sprendimą jį išsamiai peržiūrint, o teismo sprendime arba kartu su juo skolininkui buvo pateikta atitinkama informacija apie šiam užginčijimui būtinus procedūrinius reikalavimus, įskaitant institucijos, kurioje jis turi būti pateiktas, pavadinimą ir adresą, ir, kai taikoma, tam skirtą laikotarpį ir
- skolininkas pagal atitinkamus procedūrinius reikalavimus neužginčija teismo sprendimo.

3.5.2.3. Peržiūra ypatingais atvejais (19 str.)

Valstybės narės, kurioje yra sprendimą paskelbęs teismas, teisės aktai privalo numatyti galimybę skolininkui kreiptis su prašymu peržiūrėti sprendimą, kai:

- bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas arba, kai taikoma, šaukimas į teismo posėdį buvo įteiktas vienu iš 14 straipsnyje numatytų būdų ir
 - ne dėl skolininko kaltės dokumentas buvo įteiktas netinkamu laiku, nesuteikiant jam galimybės pasiruošti gynybai, arba
- užginčyti reikalavimą skolininkui sutrukdė force majeure aplinkybės arba kai jis to negalėjo padaryti dėl nepaprastų aplinkybių, susidariusių ne dėl jo kaltės.

3.6. Dalinis Europos vykdomasis raštas

Jei pirmiau išdėstytus pripažinimo reikalavimus atitinka tik tam tikros pripažintino teismo sprendimo dalys, teismas gali išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą tik toms dalims (žr. 8 str.).

4. Galimi šalių teisių gynimo būdai

4.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų

4.1.1. Kai Europos vykdomąjį raštą atsisakoma išduoti dėl minimalių įteikimui taikomų reikalavimų nesilaikymo (18 straipsnio 1 dalis)

Jei teismas atsisakė išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą dėl netinkamo bylos iškėlimo dokumento arba šaukimo į teismo posėdį įteikimo pagal 13 arba 14 str. arba dėl netinkamo informacijos teikimo pagal 16 ir 17 str., toks minimalių reikalavimų nesilaikymas gali būti ištaisytas, ir ieškovas gali iš naujo kreiptis dėl Europos vykdomojo rašto į teismą, kuris priėmė sprendimą, jeigu:

- sprendimas skolininkui pateikiamas laikantis reikalavimų, išdėstytų 13 ir 14 straipsniuose, ir
- skolininkas turi galimybę užginčyti teismo sprendimą jį išsamiai peržiūrint, o teismo sprendime arba kartu su juo skolininkui buvo pateikta atitinkama informacija apie šiam užginčijimui būtinus procedūrinius reikalavimus, įskaitant institucijos, kurioje jis turi būti pateiktas, pavadinimą ir adresą, ir, kai taikoma, tam skirtą laikotarpį ir
- skolininkas pagal atitinkamus procedūrinius reikalavimus neužginčija teismo sprendimo.

Jeigu šie reikalavimai patenkinami, teismas gali išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą.

4.1.2. Kai Europos vykdomojo rašto pažymėjimą atsisakoma išduoti dėl kitų priežasčių

Ieškovas turi dvi galimybes:

- apskūsti sprendimą neišduoti Europos vykdomojo rašto, jeigu tokią galimybę numato nacionalinės teisės aktai;
- arba siekti, kad sprendimas būtų įvykdytas kitoje valstybėje narėje, remiantis exequatur procedūra, nustatyta Reglamente 44/2001.

4.1.3. Kai Europos vykdomajame rašte yra klaidų

Jeigu tarp sprendimo ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, ieškovas gali kreiptis į pažymėjimą išdavusį teismą, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Ieškovas gali pasinaudoti standartinė forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisminiame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas

Iš esmės, apskūsti Europos vykdomojo rašto pažymėjimo išdavimo negalima (žr. 10 straipsnio 4 dalį).

Tačiau kilmės valstybėje narėje arba vykdančiojoje valstybėje narėje egzistuoja tokios galimybės:

4.2.1. Ką skolininkas gali daryti kilmės valstybėje narėje

Valstybėje narėje, kurioje paskelbtas sprendimas, skolininkas gali imtis tokių veiksmų:

4.2.1.1. Kai Europos vykdomajame rašte yra klaidų

Jeigu tarp sprendimo ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, skolininkas gali kreiptis į teismą, nagrinėjusį reikalavimą iš esmės, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisminiame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2.1.2. Kai Europos vykdomasis raštas buvo išduotas akivaizdžiai klaidingai

Jeigu Europos vykdomasis raštas buvo išduotas pažeidžiant reglamente nustatytus reikalavimus, skolininkas gali kreiptis į teismą, nagrinėjusį reikalavimą iš esmės, prašydamas panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies b punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio panaikinimo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius

šį klausimą, galima rasti Europos teisminiame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2.1.3. Kai sprendimas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas

Jeigu sprendimas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas pagal valstybės narės, kurioje sprendimas buvo paskelbtas, teisės aktus, skolininkas gali kreiptis į sprendimą paskelbusį teismą, prašydamas pažymėjimo dėl nepakankamo ar apriboto vykdomumo (žr. 6 straipsnio 2 dalį). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta IV priede.

4.2.1.4. Apeliacija prieš sprendimą

Skolininkas gali ginčyti sprendimą iš esmės pagal nacionalinę procesinę teisę, galiojančią valstybėje narėje, kurioje buvo paskelbtas sprendimas.

Jeigu užginčyti sprendimo nepavyksta ir apskūstas sprendimas yra vykdytinas, ieškovas gali gauti pakeitimo pažymėjimą, naudodamas V priede pateiktą standartinę formą (žr. 6 straipsnio 3 dalį).

4.2.1.5. Peržiūra išimtiniais atvejais

Skolininkas gali pareikalausti sprendimo peržiūros ypatingais atvejais kompetentingame valstybės narės, kurioje sprendimas buvo paskelbtas, teisme toliau nurodytomis aplinkybėmis (žr. 19 straipsnio 1 dalį):

- bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas arba, kai taikoma, šaukimas į teismo posėdį buvo įteiktas vienu iš 14 straipsnyje numatytų būdų ir

- ne dėl skolininko kaltės dokumentas buvo įteiktas netinkamu laiku, nesuteikiant jam galimybės pasiruošti gynybai;

arba

- užginčyti reikalavimą skolininkui sutrukdė force majeure aplinkybės arba jis to negalėjo padaryti dėl nepaprastų aplinkybių, susidariusių ne dėl jo kaltės.

Kreipdamasis dėl peržiūros ypatingais atvejais, skolininkas turi veikti nedelsdamas.

Peržiūros procedūra yra nustatyta nacionalinėje procesinėje teisėje, galiojančioje valstybėje narėje, kurioje buvo priimtas sprendimas. Visą informaciją apie peržiūros ypatingais atvejais procedūras pagal 19 str. galima rasti Europos teisminiame atlase civilinėse ir komercinėse bylose (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_lt.htm).

4.2.2. Ką skolininkas gali daryti vykdančiojoje valstybėje narėje

Vykdančiojoje valstybėje narėje skolininkas gali imtis toliau nurodytų veiksmų, nors šios galimybės niekada negali sąlygoti sprendimo peržiūros iš esmės vykdančiojoje valstybėje narėje arba jo pripažinimo Europos vykdomuoju raštu (žr. 21 straipsnio 2 dalį).

4.2.2.1. Atsisakymas vykdyti

Skolininkas turi galimybę kreiptis prašydamas atsisakyti vykdyti sprendimą (žr. 21 str.), jeigu Europos vykdomuoju raštu pripažintas sprendimas yra nesuderinamas su anksčiau bet kurioje valstybėje narėje ar trečiojoje šalyje priimtu sprendimu, su sąlyga kad:

- ankstesnis teismo sprendimas buvo susijęs su tuo pačiu ieškinio pagrindu ir tomis pačiomis šalimis ir
- ankstesnis teismo sprendimas buvo priimtas vykdančiojoje valstybėje narėje arba patenkina sąlygas, būtinas jam pripažinti vykdančiojoje valstybėje narėje, ir
- kilmės valstybėje narėje teismo proceso metu dėl nesuderinamumo nebuvo ir negalėjo būti prieštaraujama.

4.2.2.2. Vykdyto atidėjimas ar apribojimas

Skolininkas gali kreiptis dėl sprendimo vykdymo atidėjimo ar apribojimo toliau nurodytomis aplinkybėmis (žr. 23 str.):

- skolininkas užginčijo Europos vykdomuoju raštu pripažintą teismo sprendimą, įskaitant prašymą peržiūrėti, kaip apibrėžta 19 straipsnyje, arba
- skolininkas kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo ištaisyimo ar panaikinimo pagal 10 straipsnio nuostatas.

Tokiais atvejais vykdančiosios valstybės narės kompetentingas teismas ar institucija gali:

- apriboti vykdymo procesą iki apsaugos priemonių arba
- teismo sprendimo vykdymą paskelbti sąlyginiu su tokia saugumo sąlyga, kokią jis nustato, arba
- esant nepaprastoms aplinkybėms – atidėti teismo sprendimo vykdymo procesą.

The background of the slide features a low-angle photograph of a classical building with several tall, fluted columns. The image is overlaid with a semi-transparent purple filter. At the top and bottom of the slide, there are horizontal bars composed of several colored segments: light purple, medium purple, brown, white, dark purple, and dark brown.

► IV. AUTENTIŠKI DOKUMENTAI

Europos vykdomąjį raštą taip pat galima gauti siekiant autentiško dokumento, parengto vienoje valstybėje narėje, vykdymo kitoje valstybėje narėje.

1. Kokiais atvejais kreditorius gali prašyti Europos vykdomojo rašto?

1.1. Piniginis reikalavimas

Autentiško dokumento objektu esantis reikalavimas privalo būti reikalavimas sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs (žr. 4 straipsnio 2 dalį).

1.2. Civilinės ir komercinės bylos

- Reikalavimas turi būti susijęs su civiliniais ar komerciniais reikalais.
Dėl sąvokos „civilinės ar komercinės bylos“ žr. pirmiau pateiktą I.4.2 punktą.
 - Europos vykdomojo rašto negalima gauti bylose dėl:
 - pajamų, muitinių, administracinių klausimų arba valstybės atsakomybės už veiksmus ir aplaidumą vykdant valstybės įgaliojimus (acta iure imperii).
- Šiems klausimams EB sutarties 65 straipsnis netaikomas.
- fizinį asmenų statuso arba teisnumo ir veiknumo, nuosavybės teisių, susijusių su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu;

Sprendimų šiais klausimais pripažinimas arba vykdymas reguliuojamas kituose galiojančiuose Bendrijos dokumentuose (pavyzdžiui, žr. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo)¹¹ arba dar nėra reguliuojamas Bendrijos teisėje.

- bankroto, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesų, teisminių priemonių, kompromisinių susitarimų ir panašių procesų;

Sprendimų dėl nemokumo pripažinimą bei vykdymą reguliuoja Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų.¹²

- socialinės apsaugos;

Šiam klausimui paprastai EB sutarties 65 straipsnis netaikomas.

- ir arbitražo.

Šiuo metu šio klausimo Bendrijos teisė neregamentuoja.

1.3. Autentiškas dokumentas

Autentiškas dokumentas tai (žr. 4 straipsnio 3 dalį):

- dokumentas, kuris buvo formaliai parengtas arba užregistruotas kaip autentiškas dokumentas, ir kurio autentiškumas:
- susijęs su parašu ir dokumento turiniu ir

¹¹OL L 338, 2003 12 23 p. 1.

¹²OL L 160, 2000 6 30, p. 1.

- buvo nustatytas valdžios institucijos ar kitos institucijos, kurią šiam tikslui įgaliojo šio dokumento kilmės valstybė narė¹³;
- arba
- su administracinėmis institucijomis sudarytas arba jų patvirtintas susitarimas dėl išlaikymo prievolių¹⁴.

Nėra jokių papildomų reikalavimų dėl dokumento turinio ar formos, kad jis galėtų būti pripažintas Europos vykdomuoju raštu. Visų pirma, nereikalaujama, kad pačiame dokumente būtų nurodyta, kad jis bus platinamas kaip Europos vykdomasis raštas.

1.4. Vykdyamas kitoje valstybėje narėje

Europos vykdomojo rašto galima reikalauti siekiant autentiško dokumento vykdymo kitoje valstybėje narėje. Tačiau tarptautinio pobūdžio įrodyti neprivaloma. Visų pirma, nereikalaujama, kad vienos iš šalių buveinė ar nuolatinė gyvenamoji vieta būtų užsienyje, ir neprivaloma įrodyti, kad sprendimas bus įvykdytas užsienyje. Žinoma, pažymėjimas galiausiai bus naudingas tik tuo atveju, jei sprendimas bus įvykdytas kitoje valstybėje narėje.

¹³ Autentiškas dokumentas apima notarinius dokumentus, įprastus šiose valstybėse narėse: Belgijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Vokietijoje, Estijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Vengrijoje, Maltoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje ir Škotijoje (Jungtinė Karalystė).

¹⁴ Šis punktas yra susijęs su susitarimais dėl išlaikymo prievolių, kurie buvo sudaryti su Švedijos ir Suomijos socialinės apsaugos valdybomis arba jų patvirtinti.

2. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?

2.1. Kokioje institucijoje

Išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą turi būti prašomos valstybės narės, kurioje dokumentas buvo parengtas, kompetentingos institucijos. Kai kuriose valstybėse narėse kompetentinga institucija, galinti išduoti pažymėjimą, yra notaras, kuris parengė aktą arba atstovybė (pvz., Austrijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Italijoje, Lietuvoje, Liuksemburge ir Ispanijoje). Kitose valstybėse narėse kompetentinga institucija yra teismas (pvz., Nyderlanduose, Slovakijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Čekijoje).

Kompetentingų institucijų sąrašą galima rasti Europos teisminiame atlase (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_lt.htm).

2.2. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto

Europos vykdomojo rašto galima prašyti autentiško dokumento rengimo metu arba bet kada vėliau.

3. Sprendimas patvirtinti

Išduodama Europos vykdomąjį raštą, kompetentinga institucija užpildo standartinę reglamento III priede pateiktą formą.

Tai darydama, kompetentinga institucija privalo patikrinti šiuos dalykus:

3.1. Taikymo sritis

Kompetentinga institucija privalo įsitikinti, kad:

3.1.1. Reikalavimas yra susijęs su civilinio ar komercinio pobūdžio klausimu

Žr. pirmiau pateiktą IV.1.2 punktą.

3.1.2. Reikalaujama sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs

Žr. pirmiau pateiktą IV.1.1 punktą.

Europos vykdomojo rašto pažymėjimas taip pat gali apimti su dokumento rengimu susijusių išlaidų, įtrauktų į dokumentą, sumą (žr. 7 str.)

3.1.3. Autentiško dokumento data

Jeigu dokumentas yra rengiamas ar buvo parengtas valstybės narės, išskyrus Rumuniją ir Bulgariją, kompetentingoje institucijoje, jis turi būti parengtas ne anksčiau kaip 2005 m. sausio 21 d. Jeigu dokumentas buvo

parengtas Rumunijoje ar Bulgarijoje, jis turi būti parengtas ne anksčiau kaip 2007 m. sausio 1 d.

3.2. Autentiškas dokumentas yra vykdytinas

Kad autentiškas dokumentas galėtų būti pripažintas Europos vykdomoju raštu, jis privalo būti vykdytinas.

3.3. Dalinis Europos vykdomasis raštas

Jei pirmiau išdėstytus pripažinimo reikalavimus atitinka tik tam tikros pripažintino autentiško dokumento dalys, kompetentinga institucija gali išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą tik toms dalims (žr. 8 str.).

4. Galimi šalių teisių gynimo būdai

4.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų

4.1.1. Jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą

Ieškovas turi dvi galimybes:

- apskūsti sprendimą neišduoti Europos vykdomojo rašto, jeigu tokią galimybę numato nacionalinės teisės aktai;
- arba siekti, kad autentiškas dokumentas būtų įvykdytas kitoje valstybėje narėje, remiantis exequatur procedūra, nustatyta Reglamente 44/2001.

4.1.2. Kai Europos vykdomajame rašte yra klaidų

Ieigu tarp autentiško dokumento ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, ieškovas gali kreiptis į kompetentingą instituciją kilmės valstybėje narėje, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Ieškovas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisminiame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas

Iš esmės, apskūsti Europos vykdomojo rašto pažymėjimo išdavimo negalima (žr. 10 straipsnio 4 dalį).

Tačiau kilmės valstybėje narėje arba vykdančiojoje valstybėje narėje egzistuoja tokios galimybės:

4.2.1. Ką skolininkas gali daryti kilmės valstybėje narėje

Valstybėje narėje, kurioje buvo parengtas autentiškas dokumentas, skolininkas gali imtis tokių veiksmų:

4.2.1.1. Kai Europos vykdomajame rašte yra klaidų

Ieigu tarp autentiško dokumento ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, skolininkas gali

kreiptis į kompetentingą instituciją, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisminiame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2.1.2. Kai Europos vykdomasis raštas buvo išduotas akivaizdžiai klaidingai

Ieigu Europos vykdomasis raštas buvo išduotas pažeidžiant reglamente nustatytus reikalavimus, skolininkas gali kreiptis į kilmės valstybės narės kompetentingą instituciją, prašydamas panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies b punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio panaikinimo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisminiame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2.1.3. Kai sprendimas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas

Ieigu autentiškas dokumentas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas pagal valstybės narės, kurioje dokumentas buvo parengtas, teisės aktus, skolininkas gali kreiptis į kompetentingą instituciją, nurodydamas nepakankamą ar apribotą vykdomumą (žr.

6 straipsnio 2 dalį). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta IV priede.

4.2.2. Ką skolininkas gali daryti vykdančiojoje valstybėje narėje

Vykdančiojoje valstybėje narėje skolininkas gali imtis šių veiksmų¹⁵:

4.2.2.1. Vykdomo atidėjimas ar apribojimas

Skolininkas gali kreiptis dėl autentiško dokumento vykdymo atidėjimo ar apribojimo toliau nurodytomis aplinkybėmis (žr. 23 str.):

- skolininkas užginčijo Europos vykdomuoju raštu pripažintą dokumentą arba
- skolininkas kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo ištaisyimo ar panaikinimo pagal 10 straipsnio nuostatas.

Tokiais atvejais vykdančiosios valstybės narės kompetentingas teismas ar institucija gali:

- apriboti vykdymo procesą iki apsaugos priemonių arba
- teismo sprendimo vykdymą paskelbti sąlyginiu su tokia saugumo sąlyga, kokią jis nustato, arba
- esant nepaprastoms aplinkybėms – atidėti teismo sprendimo vykdymo procesą.

¹⁵Pažymėtina, kad 25 straipsnio 3 dalimi nėra sukuriamas 21 straipsnio 2 dalies taikymo išimtis, kalbant apie autentiškų dokumentų vykdymą.

V. TEISMINIAI SUSITARIMAI

Kreditorius gali prašyti išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą dėl teismo susitarimo.

1. Kokiais atvejais kreditorius gali prašyti Europos vykdomojo rašto?

1.1. Piniginis reikalavimas

Susitarimo objektu esantis reikalavimas privalo būti reikalavimas sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs (žr. 4 straipsnio 2 dalį).

1.2. Civilinės ir komercinės bylos

- Reikalavimas turi būti susijęs su civiliniais ar komerciniais reikalais.
Dėl sąvokos „civilinės ar komercinės bylos“ žr. pirmiau pateiktą I.4.2 punktą.
- Europos vykdomojo rašto negalima gauti bylose dėl:
 - pajamų, muitinių, administracinių klausimų arba valstybės atsakomybės už veiksmus ir aplaidumą vykdant valstybės įgaliojimus (acta iure imperii).
Šiems klausimams EB sutarties 65 straipsnis netaikomas.
 - fizinių asmenų statuso arba teisnumo ir veiksnumo, nuosavybės teisių, susijusių su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu;

Sprendimų šiais klausimais pripažinimas arba vykdymas reguliuojamas kituose galiojančiuose Bendrijos dokumentuose (pavyzdžiui, žr. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo)¹⁶ arba dar nėra reguliuojamas Bendrijos teisėje.

- bankroto, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesų, teisminių priemonių, kompromisinių susitarimų ir panašių procesų;

Sprendimų dėl nemokumo pripažinimą bei vykdymą reguliuoja Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų¹⁷.

- socialinės apsaugos;

Šiam klausimui paprastai EB sutarties 65 straipsnis netaikomas.

- ir arbitražo.

Šiuo metu šio klausimo Bendrijos teisė nereglamentuoja.

1.3. Teisminis susitarimas

Europos vykdomojo rašto galima prašyti dėl teismo susitarimų, t. y. susitarimų, kurie buvo patvirtinti teismo arba sudaryti teisme teismo proceso metu (žr. 3 straipsnio 1 dalies a punktą ir 24 straipsnį).

Europos vykdomojo rašto galima prašyti tik dėl teisminių susitarimų, patvirtintų ar sudarytų ne anksčiau kaip 2005 m. sausio 21 d. (visose

¹⁶OL L 338, 2003 12 23, p. 1.

¹⁷OL L 160, 2000 6 30, p. 1.

valstybėse narėse, išskyrus Rumuniją ir Bulgariją) arba 2007 m. sausio 1 d. (Rumunijos ir Bulgarijos atveju).

1.4. Vykdyamas kitoje valstybėje narėje

Europos vykdomojo rašto pažymėjimo galima reikalauti siekiant teismo susitarimo vykdymo kitoje valstybėje narėje. Tačiau tarptautinio pobūdžio įrodyti neprivaloma. Visų pirma, nereikalaujama, kad vienos iš šalių buveinė ar nuolatinė gyvenamoji vieta būtų užsienyje, ir neprivaloma įrodyti, kad sprendimas bus įvykdytas užsienyje. Žinoma, pažymėjimas galiausiai bus naudingas tik tuo atveju, jei sprendimas bus įvykdytas kitoje valstybėje narėje.

2. Kaip ir kada prašyti Europos vykdomojo rašto?

2.1. Kokiam teisme

Prašymas išduoti Europos vykdomąjį raštą turi būti adresuotas teismui, kuris patvirtino teisminį susitarimą arba kuriame jis buvo sudarytas.

2.2. Kaip gauti pažymėjimą

Prašymas turi būti pateiktas pagal nacionalinės teisės aktus, galiojančius atitinkamame nacionaliniame teisme.

2.3. Kada galima prašyti Europos vykdomojo rašto

Prašymą galima pateikti bet kada teismo proceso metu arba patvirtinus ar sudarius teisminį susitarimą.

3. Sprendimas patvirtinti

Išduodamas Europos vykdomąjį raštą, teismas užpildo standartinę reglamento II priede pateiktą formą.

Tai darydamas, teismas privalo patikrinti šiuos dalykus:

3.1. Taikymo sritis

Teismas privalo įsitikinti, kad:

3.1.1. Reikalavimas yra susijęs su civilinio ar komercinio pobūdžio klausimu

Žr. pirmiau pateiktą V.1.2 punktą.

3.1.2. Reikalaujama sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs

Žr. pirmiau pateiktą V.1.1 punktą.

Europos vykdomojo rašto pažymėjimas taip pat gali apimti su teismo procesu susijusių išlaidų, įtrauktų į teisminį susitarimą, sumą (žr. 7 str.)

3.1.3. Teismo susitarimo data

Jeigu teisminis susitarimas yra ar buvo patvirtintas ar sudarytas valstybės narės, išskyrus Rumuniją ir Bulgariją, teisme, jis turi būti patvirtintas ar sudarytas ne anksčiau kaip 2005 m. sausio 21 d. Jeigu teisminis susitarimas yra ar buvo patvirtintas ar sudarytas Rumunijos ar Bulgarijos teisme, jis turi būti sudarytas ar patvirtintas ne anksčiau kaip 2007 m. sausio 1 d.

3.2. Teisminis susitarimas yra vykdytinas

Kad teisminis susitarimas galėtų būti pripažintas Europos vykdomuoju raštu, jis privalo būti vykdytinas.

3.3. Dalinis Europos vykdomasis raštas

Jeį pirmiau išdėstytus pripažinimo reikalavimus atitinka tik tam tikros pripažintino teismo susitarimo dalys, teismas gali išduoti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą tik toms dalims (žr. 8 str.).

4. Galimi šalių teisių gynimo būdai

4.1. Ką gali daryti ieškovas, jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą arba jame yra klaidų

4.1.1. Jei atsisakoma išduoti Europos vykdomąjį raštą

Ieškovas turi dvi galimybes:

- apskųsti sprendimą neišduoti Europos vykdomojo rašto, jeigu tokią galimybę numato nacionalinės teisės aktai;
- arba siekti, kad teisminis susitarimas būtų įvykdytas kitoje valstybėje narėje, remiantis exequatur procedūra, nustatyta Reglamente 44/2001.

4.1.2. Kai Europos vykdomajame rašte yra klaidų

Jeigu tarp teismo susitarimo ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, ieškovas gali kreiptis į pažymėjimą išdavusį teismą, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Ieškovas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisiniame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2. Ką gali skolininkas daryti, kai išduodamas Europos vykdomasis raštas

Iš esmės, apskųsti Europos vykdomojo rašto pažymėjimo išdavimo negalima (žr. 10 straipsnio 4 dalį).

Tačiau kilmės valstybėje narėje arba vykdančiojoje valstybėje narėje egzistuoja tokios galimybės:

4.2.1. Ką skolininkas gali daryti kilmės valstybėje narėje

Valstybėje narėje, kurioje paskelbtas teisminis susitarimas, skolininkas gali imtis tokių veiksmų:

4.2.1.1. Kai Europos vykdomajame rašte yra klauda

Jeigu tarp teismo susitarimo ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo yra neatitikimų, atsiradusių dėl esminės klaidos, skolininkas gali kreiptis į teismą, kuriame susitarimas buvo patvirtintas arba sudarytas, prašydamas ištaisyti pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies a punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio ištaisymo procedūrą reguliuoja nacionaliniai teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisiniame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2.1.2. Kai Europos vykdomasis raštas buvo išduotas akivaizdžiai klaidingai

Jeigu Europos vykdomasis raštas buvo išduotas pažeidžiant reglamente nustatytus reikalavimus, skolininkas gali kreiptis į teismą, kuriame susitarimas buvo patvirtintas arba sudarytas, prašydamas panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą (žr. 10 straipsnio 1 dalies b punktą). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta VI priede. Tokio panaikinimo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai. Informaciją apie valstybių narių nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius šį klausimą, galima rasti Europos teisiniame atlase šiuo adresu: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_lt.pdf.

4.2.1.3. Kai sprendimas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas

Jeigu susitarimas nebėra vykdytinas arba jo vykdomumas yra sustabdytas ar apribotas pagal valstybės narės, kurioje jis buvo patvirtintas ar sudarytas, teisės aktus, skolininkas gali kreiptis į teismą, kuris patvirtino susitarimą arba kuriame jis buvo sudarytas, prašydamas pažymėjimo dėl nepakankamo ar apriboto vykdomumo (žr. 6 straipsnio 2 dalį). Skolininkas gali pasinaudoti standartine forma, pateikta IV priede.

4.2.1.4. Apeliacija prieš teisminį susitarimą

Skolininkas gali ginčyti teisminį susitarimą iš esmės pagal valstybių narių nacionalinę procesinę teisę.

Jeigu užginčyti nepavyksta ir apskūstas sprendimas yra vykdytinas, ieškovas gali gauti pakeitimo pažymėjimą, naudodamas V priede pateiktą standartinę formą (žr. 6 straipsnio 3 dalį).

4.2.2. Ką skolininkas gali daryti vykdančiojoje valstybėje narėje

Vykdančiojoje valstybėje narėje skolininkas gali imtis šių veiksmų¹⁸:

4.2.2.1. Vykdomo atidėjimas ar apribojimas

Skolininkas gali kreiptis dėl teismo susitarimo vykdymo atidėjimo ar apribojimo toliau nurodytomis aplinkybėmis (žr. 23 str.):

- skolininkas užginčijo Europos vykdomuoju raštu pripažintą teisminį susitarimą arba

¹⁸Pažymėtina, kad 24 straipsnio 3 dalimi nėra sukurama 21 straipsnio 2 dalies taikymo išimtis, kalbant apie autentiškų dokumentų vykdymą.

- skolininkas kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo ištaisymo ar panaikinimo pagal 10 straipsnio nuostatas.

Tokiais atvejais vykdančiosios valstybės narės kompetentingas teismas ar institucija gali:

- apriboti vykdymo procesą iki apsaugos priemonių arba
- teismo sprendimo vykdymą paskelbti sąlyginiu su tokia saugumo sąlyga, kokią jis nustato, arba
- esant nepaprastoms aplinkybėms – atidėti teismo sprendimo vykdymo procesą.

► VI. EUROPOS
VYKDOMUOJU
RAŠTU PRIPAŽINTO
SPRENDIMO,
AUTENTIŠKO
DOKUMENTO
AR TEISMINIO
SUSITARIMO
VYKDYMAS

Gavęs Europos vykdomuoju raštu pripažintą sprendimą, autentišką dokumentą ar teisminį susitarimą, ieškovas gali kreiptis dėl vykdymo vykdančiojoje valstybėje narėje. Jam nereikia gauti vykdumo toje valstybėje patvirtinimo. Europos vykdomuoju raštu pripažintas sprendimas, teisminis susitarimas ar autentiškas dokumentas prilyginamas tam, kuris išduodamas vykdančiojoje valstybėje narėje, ir jis vykdomas taip pat, kaip ir „nacionalinis“ sprendimas, teisminis susitarimas ar autentiškas dokumentas.

Vykdymo procedūra nustatyta vykdančiosios valstybės narės nacionalinės teisės aktuose, nepažeidžiant toliau nurodytų reikalavimų:

1. Kompetentingas teismas ar institucija

Ieškovas dėl vykdymo privalo kreiptis į vykdančiosios valstybės narės teismą arba instituciją, atsakingą už sprendimo, autentiško dokumento ar teismo susitarimo, pripažinto Europos vykdomuoju raštu, vykdymą. Kompetentingų teismų bei institucijų sąrašą galima rasti Europos teisminio tinklo civilinėse ir komercinėse bylose interneto svetainėje. (žr. http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_lt.htm).

2. Dokumentai, kuriuos turi pateikti ieškovas

Norėdamas pareikalauti, kad valstybėje narėje būtų įvykdytas sprendimas, autentiškas dokumentas arba teisminis susitarimas, kitoje valstybėje narėje pripažintas Europos vykdomuoju raštu, ieškovas pateikia šiuos dokumentus (žr. 20 str.):

- autentiškumui nustatyti būtinas sąlygas atitinkančią sprendimo, autentiško dokumento ar teismo susitarimo kopiją ir
- autentiškumui nustatyti būtinas sąlygas atitinkančią Europos vykdomojo rašto pažymėjimo kopiją ir
- jei būtina, Europos vykdomojo rašto pažymėjimo nuorašą arba jo vertimą į vykdančiosios valstybės narės valstybinę kalbą arba, jei toje valstybėje narėje yra kelios valstybinės kalbos, laikantis tos valstybės narės teisės aktų, į valstybinę kalbą ar vieną iš valstybinių kalbų, naudojamų teismo procese ten, kur reikalaujama vykdyti teismo sprendimą, arba į kitą vykdančiosios valstybės narės nurodytą jai priimtą kalbą. Vertimą patvirtina vienoje iš valstybių narių specialiai įgaliotas asmuo.

Valstybėse narėse priimtinių kalbų, naudotinių pildant pažymėjimą, sąrašą galima rasti Europos teisminiame atlase (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_lt.htm).

3. Vykdančiosios institucijos

Vykdančiosios institucijos privalo patikrinti, ar ieškovas pateikė vykdymui reikalingus dokumentus (žr. pirmiau pateiktą VI.2 punktą).

Jeigu reikiami dokumentai pateikti, sprendimas, autentiškas dokumentas ar teisminis susitarimas, pripažintas Europos vykdomuoju raštu, yra vykdomas tomis pačiomis sąlygomis, kuriomis yra vykdomas vykdančiojoje valstybėje narėje priimtas sprendimas, autentiškas dokumentas ar teisminis susitarimas. Visų pirma:

- vykdančiojoje valstybėje narėje niekada negalima iš naujo nagrinėti Europos vykdomojo rašto turinio arba pripažinimo Europos vykdomuoju raštu (žr. 21 straipsnio 2 dalį);
- iš ieškovo nereikalaujama jokių garantijų, pasižadėjimo ar užstato, kad ir kaip tai apibrėžiama, remiantis tuo, kad jis yra užsienio pilietis arba nėra nuolatinis vykdančiosios valstybės narės gyventojas.

4. Vykdomo apribojimai

Kompetentingos vykdančiosios institucijos:

- privalo atsisakyti vykdyti sprendimą, pripažintą Europos vykdomuoju raštu, jeigu, gavusios skolininko prašymą, jos nustato, kad sprendimas yra nesuderinamas su anksčiau priimtu sprendimu bet kurioje valstybėje narėje ar trečiojoje šalyje, remiantis II.5.2.2.1 ar III.4.2.2.1 punktuose nustatytais atitinkamomis sąlygomis;
- gali atidėti ar apriboti sprendimo, autentiško dokumento ar teismo susitarimo, pripažinto Europos vykdomuoju raštu, vykdymą,

jei skolininkas užginčijo sprendimą, dokumentą ar susitarimą arba paprašė ištaisyti arba panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, remdamasis II.5.2.2.2, III.4.2.2.2, IV.4.2.2.1 ir V.4.2.2.1 punktuose nustatytais atitinkamomis sąlygomis.

Nepažeidžiant pirmiau išdėstytų reikalavimų, toliau lieka galioti atsakymo vykdyti arba vykdymo sustabdymo pagrindai pagal nacionalinę teisę. Pavyzdžiui, skolininkas gali prieštarauti vykdymui remdamasis tuo, kad skola jau sumokėta.

1 PRIEDAS. TEISMO SPRENDIMŲ MATRICA

■ 1. Ar prašymas išduoti Europos vykdomąjį raštą yra susijęs su vykdytinu sprendimu, priimtu ne anksčiau kaip 2005 m. sausio 21 d. (Bulgarijos ir Rumunijos atveju – 2007 m. sausio 1 d.)?

TAIP

NE

reikia atsakyti išduoti EVR, nes sprendimas priimtas anksčiau, nei įsigaliojo reglamentas.

■ 2. Ar prašymas yra susijęs su civilinio ar komercinio pobūdžio klausimu?

TAIP

NE

reikia atsakyti išduoti EVR, nes sprendimas nepatenka į reglamento materialinę taikymo sritį.

■ 3. Ar sprendimas susijęs su neginčytinu reikalavimu sumokėti konkrečią pinigų sumą, kurios mokėjimo terminas jau suėjęs?

TAIP

NE

reikia atsakyti išduoti EVR, nes prašymas nesusijęs su neginčytinu reikalavimu.

■ 4. Ar sprendime laikomasi jurisdikcijos taisyklių, nustatytų Reglamento (EB) Nr. 44/2001 II skyriaus 3 ir 6 skirsniuose?

TAIP

NE

reikia atsakyti išduoti EVR dėl jurisdikcijos taisyklių pažeidimo.

■ 5. Ar prašymas susijęs su sprendimu, kuriame skolininkas neišreiškė aiškaus sutikimo su reikalavimu (pvz.: sprendimas už akių, vykdomasis raštas dėl apmokėjimo)?

TAIP

NE

atsakovas neišreiškė aiškaus sutikimo.

atsakovas išreiškė aiškų sutikimą; reikia išduoti EVR.

■ 6. Ar reikalavimas susijęs su vartotojo sudaryta sutartimi ir vartotojas yra skolininkas?

TAIP

NE

■ 8. Ar bylos iškėlimo dokumentas arba šaukimas į teismą buvo tinkamai įteikti skolininkui, vadovaujantis reglamento 13 ir 14 straipsniais?

TAIP

NE

reikia informuoti ieškovą, kad netinkamą įteikimą galima ištaisyti (18 str.).

■ 7. Ar skolininko nuolatinė gyvenamoji vieta buvo kilmės valstybėje narėje tuo metu, kai buvo iškelta byla?

TAIP

NE

reikia atsisakyti išduoti EVR, nes prieš vartotoją nukreiptas sprendimas gali būti pripažintas EVR tik tuomet, kai jis buvo priimtas valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta.

■ 9. Ar skolininkas buvo tinkamai informuotas apie šalių pavadinimus bei adresus, reikalavimo sumą, palūkanas, reikalavimo pagrindą bei procesinius veiksmus ieškiniui užginčyti?

TAIP

NE

reikia informuoti ieškovą, kad netinkamą informavimą galima ištaisyti (18 str.).

■ 10. Ar kilmės valstybė narė užtikrina ieškovui teisę kreiptis dėl sprendimo peržiūros reglamento 19 str. nurodytomis aplinkybėmis?

TAIP

NE

reikia išduoti EVR.

reikia atsisakyti išduoti EVR, nes nacionalinės teisės aktai neatitinka minimalių reikalavimų, nustatytų reglamente.

2 PRIEDAS. TRUMPAS EVR PROCEDŪROS APRAŠYMAS

1.

Kreditorius kreipiasi

- » į kilmės teismą
- » dėl sprendimo dėl neginčytino reikalavimo, teismo susitarimo ar autentiško dokumento pripažinimo EVR

2.

Teismas išduoda EVR pažymėjimą

- » naudodamas standartinę formą (I priedas)
- » jei įvykdytos reglamente nustatytos sąlygos

3.

Kreditorius kompetentingoms vykdančiosios valstybės narės vykdančiosioms institucijoms pateikia

- » sprendimo, teismo susitarimo ar autentiško dokumento kopiją
- » EVR pažymėjimo kopiją;
- » jei reikia, EVR pažymėjimo nuorašą arba vertimą

4.

Vykdančiosios valstybės narės kompetentingos vykdančiosios institucijos

- » vykdo EVR tomis pačiomis sąlygomis, kurios galioja vykdant vykdančiosios valstybės narės sprendimą

Nuotraukos

p.6: Jokerproduction | Dreamstime.com

p.12: Evgeniy_p | Dreamstime.com

p.22: Kmitu | Dreamstime.com

p.32: Johneubanks | Dreamstime.com

p.38: Szpytma | Dreamstime.com

p.44: Absolut_photos | Dreamstime.com

REGLAMENTO DĖL EUROPOS VYKDOMOJO RAŠTO TAIKymo PRAKTINIS VADOVAS

2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004, sukuriantis neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą (OL L 143, 2004 4 30, p. 15)

Šį dokumentą parengė Komisijos tarnybos, pasikonsultavusios su Europos teisminių tinklų civilinėse ir komercinėse bylose (<http://ec.europa.eu.int/civiljustice>)

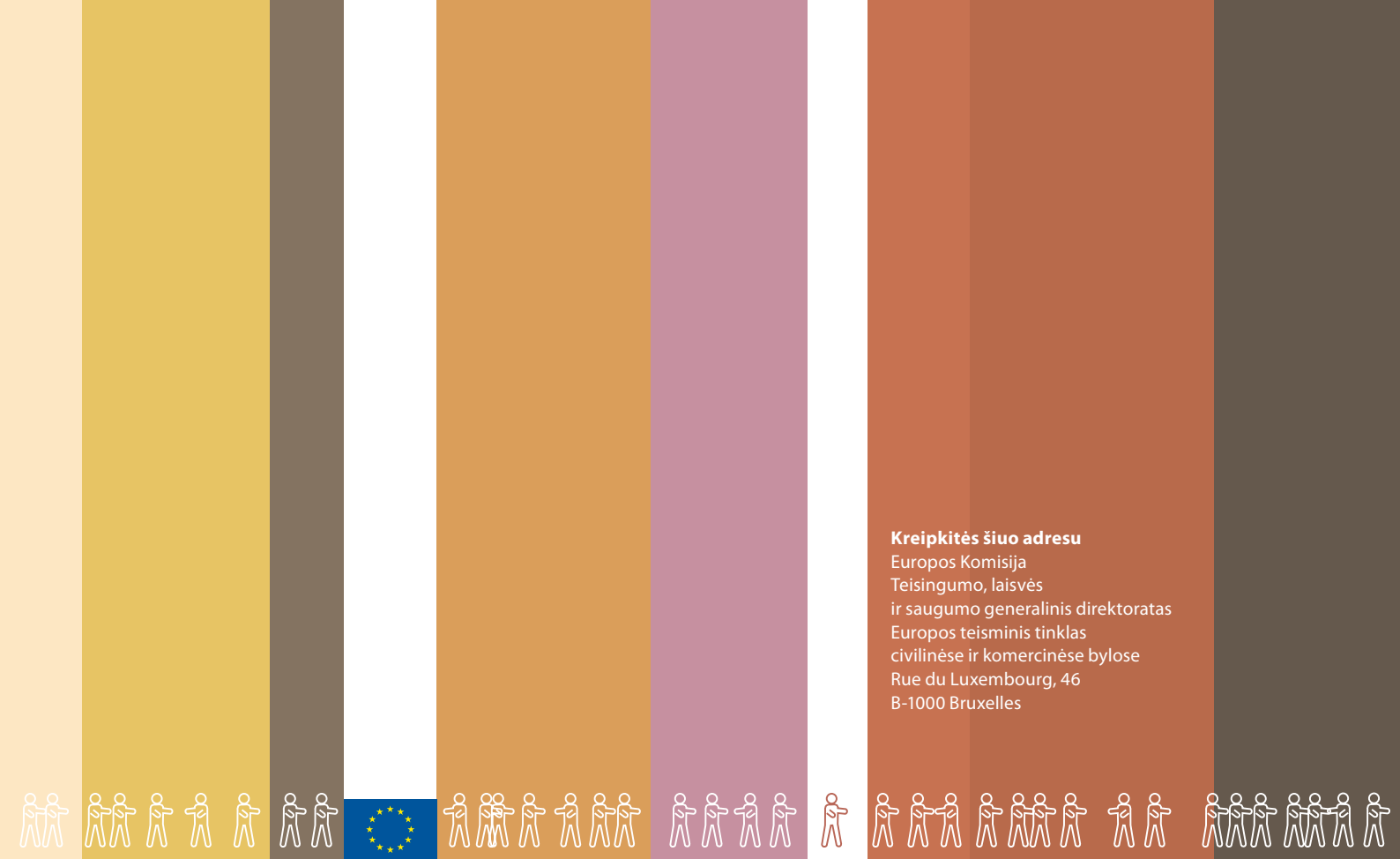
Šio vadovo turinys neprieštarauja Teisingumo Teismo pateiktam Reglamento (EB) Nr. 805/2004 teisiniam aiškinimui.

© Europos Bendrijos, 2008 m.

Dauginti leidžiama nurodžius šaltinį.

Atspausdinta Belgijoje, 2008 m. lapkritis

Atspausdinta ant balto nechloruoto popieriaus

Kreipkitės šiuo adresu

Europos Komisija
Teisingumo, laisvės
ir saugumo generalinis direktoratas
Europos teisminis tinklas
civilinėse ir komercinėse bylose
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Bruxelles

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>